

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**



Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 02. Професійна етика та комунікації

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Професійна етика та комунікації
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
Е-mail викладача	halyna.leshchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/94e36ae10e66903cd925
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс "Професійна етика та комунікації" розроблено з метою навчання здобувачів вищої освіти принципам етики та ефективної комунікації в професійному середовищі. Під час курсу учасники будуть ознайомлені з принципами міжособистісних відносин, етичної поведінки та розвитку комунікативних навичок.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Основною метою курсу є навчання студентів та фахівців ключовим принципам професійної етики та ефективної комунікації, спрямованої на підвищення якості міжособистісних відносин та підтримання високого стандарту професійної діяльності в будь-якій сфері. Цілі курсу: Ознайомлення з основними принципами професійної етики: студенти вивчатимуть етичні стандарти, правила та норми поведінки, які є основою для побудови успішних відносин у професійному середовищі. Розвиток комунікативних навичок: курс спрямований на поліпшення навичок спілкування, які включають адекватне висловлювання, слухання, вміння вирішувати конфлікти та співпрацювати в команді. Формування усвідомлення важливості етики в професійній діяльності: студенти будуть навчатися розуміти важливість етичної поведінки та її вплив на репутацію, успішність кар'єри та взаємовідносини з оточуючими. Оволодіння прийомами вирішення конфліктних ситуацій: курс надасть студентам інструменти та стратегії для вирішення конфліктів в професійному оточенні з мінімальними втратами та максимальними вигодами для всіх сторін. Підготовка до ефективної співпраці в команді: навчатимуться працювати в команді, взаємодіяти з колегами та керівництвом, сприяючи побудові позитивного та продуктивного робочого середовища. Мета курсу та його цілі спрямовані на формування професіоналів з високим рівнем культури спілкування та усвідомлення важливості етичних норм у сучасному професійному житті.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Компетентності: ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Загальні компетентності: ЗКО3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗКО5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗКО6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗКО7. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗКО8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗКО9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗКО10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	

Фахові компетентності:

СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

СКО9. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Результати навчання:

ПРО1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління

ПРО3. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово при обговоренні результатів досліджень та інновацій.

ПР13. Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.

ПР16. Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами.

ПР18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), аудиторіями, споживачами, контрагентами, контактними

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	16	4
практичні	14	6
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
I	071 Облік і оподаткування	другий	обов'язкова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Поняття та сутність загальної етики 1. Етика, мораль і професійні цінності 2. Поняття професійної етики	2 /-	2 /-	8/10
Тема 2. Професійна етика: причини виникнення та призначення у суспільстві 1. Історія та умови виникнення професійної етики. 2. Професійна етика в суспільстві та її взаємозв'язок з іншими науками. 3. Класифікація професійної етики. 4. Особливості етики різних професій.	2 / -	2/-	8/10
Тема 3. Характеристики ділового спілкування. 1. Поняття спілкування, його класифікація 2. Особливості управлінського спілкування. 3. Техніка ділового спілкування.	2 /-	2 /2	8/10
Тема 4. Професійна етика та моральна свідомість 1. Специфіка професійної моралі та професійної етики 2. Загальнообов'язкові та особові форми вираження моральної вимоги	2 /2	2 /2	8/10
Тема 5. Психологічна структура спілкування. 1. Культура спілкування і етикет 2. Особливості роботи керівника і норми його поведінки 3. Типи рівноправних партнерів	2 /-	2 /-	6/10
Тема 6. Принципи і категорії етики та їх прояв в професійній діяльності 1. Вибір професії- моральна проблема . Професійний та корпоративний кодекси. 2. Соціальні ідеали та моральні принципи нашого сучасника 3. Переговорний процес 4. Підготовка до проведення наради 5. Ділове листування	2 /-	2 /2	8/10
Тема 7. Етика професійних бухгалтерів 1. Загальна характеристика фундаментальних принципів 2. Чесність 3. Об'єктивність 4. Професійна компетентність та належна ретельність 5. Конфіденційність 6. Професійна поведінка	2 /2	2 /-	6/10
Тема 8. Етика професійних бухгалтерів (практиків) 1. Загрози та застережні заходи 2. Професійне призначення 3. Конфлікт інтересів 4. Другий висновок 5. Гонорари та інші винагороди. Подарунки та заохочення 6. Рекламування професійних послуг 7. Зберігання активів клієнта	2 /-	-/-	8/10
Разом	16/4	14/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система
оцінювання навчальної
дисципліни

Система оцінювання 100 бальна: 50 балів протягом семестру, 50 балів за залік.

Зараховано – «відмінно» (90-100 балів (A – за шкалою ECTS)) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;

Зараховано – «добре» (70-89 балів (за шкалою ECTS: 80-89 – B; 70-79 – C)) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках;

Зараховано – «задовільно» (50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E)) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;

Незараховано (менше 50 балів (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F)) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:

- поточне оцінювання (15 %);
- виконання модульних контрольних робіт (10 %);
- самостійна робота студента (індивідуальне завдання (розрахункова робота) (15%) та тестування в системі дистанційного навчання (10 %);
- екзамен (50 %).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати чотири і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов'язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», URL: <https://surl.li/wmmuhb>)

Вимоги до письмових робіт	Студент виконує дві модульні контрольні роботи. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння студентами теоретичних положень курсу (студенти заочної форми навчання виконують модульну контрольну роботу у формі домашньої контрольної роботи та захищають під час останнього практичного заняття). У разі відсутності здобувача з поважних причин при написанні контрольної (модульної) роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття. В межах самостійної роботи студенти виконують письмову роботу у формі індивідуального завдання (розрахункова робота). Детально вимоги описано у відповідних методичних вказівках.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичні навички з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичне заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Професійна етика та комунікації» складає 90 год. для денної форми навчання та 90 год. – заочної. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені В. Стефаника (URL: https://d-learn.pro/developer/course/view/3642). Окремим видом самостійної роботи студента є індивідуальне завдання (розрахункова робота) метою якої є набуття практичних навичок щодо формування планових та звітних калькуляцій, відображення виробничих витрат на рахунках бухгалтерського обліку, розподілу між об'єктами калькулювання загальноновиробничих та інших непрямих витрат тощо. Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	Наочні методи навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді тощо). Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, та Mentimeter) Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 50 балів студент може отримати протягом семестру за всі види контролю в межах практичних занять та самостійну роботу, 50 балів за залік.

Підсумковий контроль	Форма контролю: залік. Приклад структури білету наведено в системі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3639
7. Політика курсу <i>Письмові роботи:</i> студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу. Здобувачі вищої освіти, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на підсумковий контроль, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіка ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/). Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор. Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями). Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а «нб» округляється. Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). У студентів є можливість отримати додаткові бали пройшовши онлайн курси на навчальних платформах Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL: https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/), а також у випадку успішного проходження бізнес-ігор від AICPA&CIMA. Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють знання з дисципліни «Професійна етика та комунікації». Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: halyna.leshchuk@cnu.edu.ua). Результати неформальної освіти визнаються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: https://surl.li/xpiocw) При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: https://surl.li/zntjtk)	
8. Рекомендована література та інші джерела	

1. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів.
<https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2024-03/%D0%9C%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%90%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%9D%D0%98%D0%98%CC%86%20%D0%9A%D0%9E%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%A1%20%D0%95%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%98%202022.pdf>
2. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-04-kodeksu-chesti-prykarpatiskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf>
3. Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>
4. Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf
5. Кубрик О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування. Навч. посібник. К.: Університетська книга, 2023. 222 с.
6. Стовпець В.Г., Стовпець О.В., Гловацка С.М. Корпоративна етика та психологія. Навчальний посібник. Херсон. Вид-во: Олді+, 2021. 236 с.
7. Мирошніченко М.І. Психологія ділового спілкування: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 130 с.
https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_finan/Myroshnichenko_M_I_Psychologiya_DS_K_L_2020.pdf
8. Пантелюк М. І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ : ЦУЛ, 2020. 224 с.
9. Шостаківська Н. Етика професійної діяльності та основи педагогіки. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. 84 с.
10. Шостаківська Н. Курс лекцій з «Етики професійної діяльності та основи педагогіки». Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. 124 с.
11. Боришкевич І. І. Особливості етики ділового спілкування у сучасному ринковому середовищі. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип. 17. Т 1. С. 67-75.
<https://doi.org/10.15330/apred.1.17.67-75>
12. Волошенко М., Азаркіна О. Психологія професійного спілкування. Херсон : Олді-плюс, 2021. 280 с.
13. Гарбар Ж., Мазур К., Мостенська Т. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посібник. Вінниця : ВНАУ, 2020. 228 с.
14. Перевозова І. В., Лещук, Г. В. (2025). Розвиток соціальної відповідальності бізнесу, професійної етики спеціалістів в галузі економіки та маркетингу в контексті інноваційних викликів для креативної економіки. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (17). DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15277356>

Корисні посилання

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/>

Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти <https://academiq.org.ua/>

Закон України «Про запобігання корупції»- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/198-IX>

Викривачі корупції (відповіді на поширені запитання на сайті Національного агентства з питань запобігання корупції) – <https://nazk.gov.ua/uk/departament-organizatsiyi-roboty-iz-zapobigannya-ta-vyavlennya-koruptsiyi/metodychni-rekomendatsiyi/>

Вебінари «Академічна доброчесність» – <https://academiq.org.ua/vebinari-akademichna-dobrochesnist/>

Інформаційні бюлетені «Академічна доброчесність Infobulletin» в межах проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – <https://academiq.org.ua/novyny/informatsiini-bulleteni/>

Викладач _____



_____ Лещук Г.В.